

Å få «overlevert» evangeliet er ikke bare en unødvendig ingrediens i bistandsarbeid blant urfolk generelt, men i ytterste konsekvens ekstremt destruktivt, skriver *Anders C. Krogh*.

Misjon ødelegger urfolks kultur

Det finnes fortsatt en rekke urfolksgrupper i verdens regnskoger som velger å leve uten kontakt med omverdenen. De fremste forsvarerne av deres rett til å fortsette å leve ukontaktet er urfolksorganisasjonene i de respektive landene. De fremste motstanderne av denne retten er oljeindustrien, hogstindustrien, og kristne misjonsorganisasjoner.

For meg som med egne øyne har vitnet hva ukontaktede urfolk faktisk gjennomgår når de utsettes for blant annet kristen misjon, er det provoserende å lese at Espen Utaker i en kommentar i Vårt Land den 15. januar bruker et så trivielt begrep som at deres kultur blir «forstyrret». Utakers uvitenhet understrekes av hans påstand om at metodene som ble brukt mot samene for lengst er forlatt i kristen misjon. Jeg kan opplyse om at slike metoder fortsatt lever i beste velgående i Amazonas.

Utaker legger også et søkt prinsipp til grunn for debatten – at «alle folkeslag bør ha lik rett til å få overlevert evangeliet». Heldigvis er det religionsfrihet og retten til kulturell egenart som beskyttes av internasjonale menneskerettighetsprinsipper, og ikke «retten» til å få «overlevert» evangeliet. Det er bare for kristne at dette siste blir sett på som en nødvendighet. For oss andre som jobber nært med disse

problemstillingene er det tydelig at det å få «overlevert» evangeliet ikke bare er en unødvendig ingrediens i bistandsarbeid blant urfolk generelt, men i ytterste konsekvens ekstremt destruktivt.

Dersom nevnte urfolksgrupper blir kontaktet, er det helt uunngåelig å smitte dem med influensa og andre vestlige sykdommer de ikke har naturlig motstandskraft mot. På skremmende kort tid vil dette

INNLEGG

ta livet av store deler av befolkningen. At 50 prosent dør i løpet av de første 10-15 årene er ikke uvanlig, slik som for eksempel skjedde blant yora-folket i Camisea i Peru da misjonsselskapet SIL kontaktet dem på slutten av 80-tallet. Dette er et faktum ingen misjonær kan vri seg unna. De misjonsselskapene som opp gjennom tidene har jaktet på sine «unådde sjeler» i regnskogen har gjort og gjør seg skyldig i noe som ikke åpenbart kan skiller fra folkemord.

Wycliffe og SIL er to misjonsorganisasjoner som vanskelig kan skiller fra hverandre, både økonomisk og i praksis. Det er pussig at Utaker påstår at jeg i min bok «Med jaguarens kraft» i stor grad baserer min kritikk av SIL på en bok fra 1995

skrevet av Colby & Dennett. Særlig i lys av at «Med jaguarens kraft» i sin helhet handler om mine egne erfaringer fra mitt opphold hos et urfolk, matses, som har blitt utsatt for SILs misjonsarbeid.

Det er matsesenes egne beretninger, samt beretninger fra en angrenede lokal prest som jobbet for SIL, som har opplyst meg om SILs 20 år lange jakt på de en gang ukontaktede matsesene. I denne jakten brukte de terrorlignende strategier fra fly og på bakken. Den til slutt påtvungne kontakten med SIL førte til at halvparten av matsesene døde av sykdommer. De forteller meg om hvordan SIL blant annet favoriserte, både medisinsk og materielt, de urfolkene som viste vilje til å forkaste sin tradisjonelle kultur og tro.

I ettertid har jeg gang på gang fått bekreftet SILs misjonsmetoder av en overveldende dokumentasjon om SILs (og Wycliffes) arbeid i hele Amazonas, fra flere bøker og rapporter, samt beretninger fra andre lokale urfolksgrupper og flere urfolksorganisasjoner. I Amazonas er det urfolkene selv som er de argeste kritikerne av misjonen. Både den nasjonale urfolksorganisasjonen i Ecuador, CONAIE, og AIDSESEP i Peru, har lenge fordømt disse organisasjonene og deres arbeid.

Anders C. Krogh